

NEPAGEIDAUJAMŲ ĮVYKIŲ (PRAGULŲ IR GRIUVIMŲ) PREVENCIJOS TAIKYMAS LIETUVOS AKTYVAUS GYDYMO IR SLAUGOS LIGONINĖSE

Atsakingas vykdytojas Vincentas Liuima

Tyrimo laikotarpis 2025 m.

Tyrimo pagrindimas. Remiantis Higienos instituto parengtomis nepageidaujamų įvykių (NĮ) stebėsenos ataskaitomis, NĮ, susiję su pacientų priežiūra, 2020–2024 m. vidutiniškai sudarė 52,8 proc. visų registruotų NĮ, o griuvimai – 22,6 proc., pragulos – 22 proc.. Taip pat 2020–2024 m. vidutiniškai 60,3 proc. asmens sveikatos priežiūros įstaigų (ASPĮ), dalyvaujančių NĮ stebėsenoje, neregistravo nei vieno NĮ, todėl NĮ, susijusių su pacientų priežiūra, skaičius gali būti didesnis nei pateiktas ataskaitose. Griuvimai ir pragulos išlieka iššūkiu asmens sveikatos priežiūros sistemai – 2024 m. iš viso registruota 4890 NĮ, griuvimai sudarė 1289 NĮ (26 proc.), pragulos – 883 NĮ (18 proc.).

Tyrimo tikslas – nustatyti nepageidaujamų įvykių (griuvimų ir pragulų) prevencijos priemonių taikymą Lietuvos slaugos ir gydymo įstaigose.

Tyrimo uždaviniai

1. Apžvelgti ir įvertinti egzistuojančias tvarkas, rekomendacijas ir gaires, skirtas pragulų ir griuvimų prevencijai vykdyti.
2. Aprašyti Lietuvos aktyvaus gydymo ir slaugos ligoninėse taikomą prevencinių priemonių praktiką.

Tyrimo metodika. Taikant aprašomąją analizę, atlikta tvarkų, rekomendacijų ir gairių, skirtų pragulų ir griuvimų prevencijai vykdyti, apžvalga. Taip pat atliktas kiekybinis aprašomasis tyrimas – tyrimo imtį sudarė atrinktos 104 ASPĮ. Tyrime dalyvavo 80 ASPĮ (53 bendrojo pobūdžio ligoninės ir 27 palaikomojo gydymo ir slaugos ligoninės), naudotas parengtas klausimynas, įkeltas į „MS Office 365 Forms“ platformą.

Rezultatai. Lietuvoje egzistuoja pavieniai dokumentai, nurodantys rekomenduojamas pragulų ir griuvimų prevencijos priemones, trūksta nacionalinio lygmens dokumentų. Tarptautinės organizacijų rekomendacijos ir užsienio šalių praktika apima šias priemones: pragulų prevencijai – paciento rizikos vertinimas, reguliarius padėties keitimas, mitybos koregavimas, odos būklės vertinimas, atraminiai paviršiai ir kt.; griuvimų prevencijai – paciento rizikos vertinimas, tikslingas vaistinių preparatų administravimas, fizinio aktyvumo palaikymas, saugios aplinkos užtikrinimas ir kt.

80 proc. ASPĮ nurodė, kad turi patvirtintas pragulų prevencijos priemonių taikymo tvarkas, beveik visais atvejais į šias tvarkas buvo įtrauktos šios veiksmingos pragulų prevencijos priemonės: reguliarius paciento padėties keitimas ir specialių atraminių paviršių taikymas. 26,3 proc. ASPĮ nurodė, kad tvarkos patvirtintos / paskutinį kartą atnaujintos ne vėliau nei 2020 m. Absoliuti dauguma ASPĮ nurodė, kad praktikoje taiko veiksmingas

pragulų prevencijos priemonės. 82,5 proc. ASPĮ nurodė, kad vykdo periodinius pragulų prevencijos mokymus personalui.

58,8 proc. ASPĮ nurodė, kad turi patvirtintas griuvimų prevencijos priemonių taikymo tvarkas, beveik visais atvejais į šias tvarkas buvo įtrauktos veiksmingos griuvimų prevencijos priemonės: paciento rizikos vertinimas ir saugios aplinkos pacientui kūrimas. 33,8 proc. ASPĮ nurodė, kad tvarkos patvirtintos / paskutinį kartą atnaujintos ne vėliau nei 2020 m. Dauguma ASPĮ nurodė, kad praktikoje taiko veiksmingas griuvimų prevencijos priemonės (pvz., pacientų rizikos vertinimą taikė 70 proc. ASPĮ, saugios aplinkos pacientui užtikrinimą – 73 proc. ASPĮ). 73,8 proc. ASPĮ nurodė, kad vykdo periodinius griuvimų prevencijos mokymus personalui.

Daugiau informacijos gali suteikti Higienos instituto Visuomenės sveikatos inovacijų centro Tyrimų ir inovacijų plėtros skyriaus vyriausiasis specialistas Vincentas Liuima mob. +370 649 51 348, el. p. vincentas.liuima@hi.lt.